

OŠ »Jožeta Krajsca« Rakek
Partizanska cesta 28

1381 Rakek

GRŠKO VEROVANJE

(seminarska naloga)

Državlјanska in domovinska vzgoja ter etika

Mentor:
Tjaša Prudič

Avtor:
Klemen Komel 8.b

Rakek, november 2011

Predstavitev

V tej seminarski nalogi vam bom predstavil Grške bogove in njihova verovanja. Izvedeli boste kako so molili, kje so molili in zakaj so molili. Vse to se boste naučili v zelo kratkem času in z vašim veseljem boste to znaje še in še hoteli nadgrajevati.

Poglavja v seminarski nalogi

1. Bogovi in njihove življenske zgodbe

2. Daritveni obredi

3. Vedeževanje in prerokovanje

4. Svetišča

5. Nekaj zgodb o...

6. Zaključek

7. Viri in literatura

1. Bogovi in njihove življenske zgodbe

ZEVS

Zeus je bil poglavar Olimpa, oče bogov in ljudi, najvišji izmed grških bogov. Je sin Kronosa in Ree. Mati ga je rodila na skrivaj na Kreti, ker se je bala, da bo Kronos požrl tudi njega, ravno tako kot je to storil tudi z njegovimi brati ter sestrami. To je delal, ker se je bal, da ga bo doletela ista usoda kot njegovega očeta: da ga bo usmrtil njegov lastni sin, da bi se povzpел na vrh olimpiskega kraljestva, saj je to storil tudi sam. Na Kreti ga je dojila koza Amaltea. Njegovo orožje sta bili strela in grom, sveta žival pa orel. Njegova sestra in žena je bila Hera. Hera je bila neizprosna in ljubosumna, Zeus pa si je želel veliko različnih ljubic. Njegovi volji je bilo kot vedno zadoščeno. Imel je veliko ljubic, tako smrtnic kot boginj. Tako se je razširilo ljudstvo nesmrtnikov.

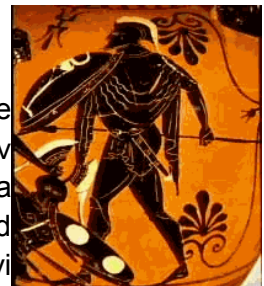
ATENA

Atene je hči Zevsa in boginje Metis. Njeno rojstvo zaznamuje precej nenavadna zgodba: rodila naj bi se iz Zevsove glave. Zeus je izvedel, da bo Metis rodila dva otroka, deklico in dečka. Deček naj bi bil zelo razumen (njegova mati je bila boginja razuma) in močan ter naj bi očeta vrgel s prestola. Zeus se je prestrašil in boginjo Metis požrl. Čez nekaj časa je Zevsa pričela boleti glava, zato je poklical svojega sina Heafaista, ki mu je prečesal glavo, iz katere je skočila Atena. Že ob svojem rojstvu je bila opravljena v popolno bojno opremo, saj je bila boginja modrosti, miru in zvitega vojskovanja.

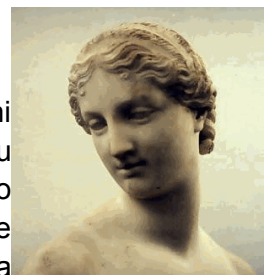
ARES

Ares je bil sin Zevsa in Here in kot bog krvavih, uničujočih vojska, je popolno nasprotje mirni in modri Ateni. Aresu je bilo divje pobijanje ljudi v zabavo, zato mu je bilo vseeno na čigavi strani se vojskuje. Zeus in Atena sta ga zelo sovražila, saj med bogovi ni bil priljubljen. Oborožen je bil od glave do peta, vihteč silno kopje s čelado. S frfotajočo perjanico na glavi je drvel po ravnini in sejal smrt in uničenje.

AFRODITA

Afrodita je bila hči Zevsa in Okeanove hčere Dione, ki so jo v Didoni častili kot ženo očeta bogov. Afrodita se je rodila iz morske pene pri otoku Kitera in je prišla na kopno pri mestu Paf v Cipru. Častili so jo kot boginjo ljubezni in lepote, kot najlepšo med nebeščani, ki skriva vse svoje ljubezenske čare v svojem pasu. Njen mož je bil Heafaistos, Ares pa ljubimec. Njena skrita ljubezen je bil čudovito lep mladenič. Njen mož je bil Heafaistos, Ares pa ljubimec. Njena skrita ljubezen je bil čudovito lep mladenič.

2. Daritveni obredi

Družinska molitev

Vsako jutro se je družina zbrala preden je odšla z doma k molitvi okoli žrtvenika na dvorišču (če gre kdo v vojno molijo npr. k Ateni). Bogovom so poklanjali hrano in pijačo. Včasih so zlili kar cel vrč vina, pogosteje pa so večino vina spili sami, bogovom pa so dali le kapljico.

Čaščenje

Za čaščenje bogov je bila potrebna molitev, žrtvovanje in očiščevanje. K molitvi spada darovanje: pred oltarjem so zivali mleko, vino (pitne daritve), puščali so pogače, pecivo in pridelke. Bogove so prosili za pomoč in jim obljubili, če jim izpolnijo željo, da jim bodo podarili kipec (podobo boga, darovalca, nagrobne strele).

Žrtvovanje

Za žrtvovanje so klali zdrave domače živali: ovce, govedo in druge živali. Ponavadi so na oltarju sežgali le košček mesa, kar je ostalo pa so razdelili med duhovnike in vernike.

POSEBNOSTI:

Eno največjih verskih praznovanj so bile HEKATOMBE (žrtvovali so 100 volov) in HOLOKAUST, obred, pri katerem so sežgali celo žival. Žrtvovanju je sledila pojedina. Nečiste osebe in predmete so pred obredom potopili v posvečeno vodo, saj se obredno neočiščeni ljudje niso mogli pridružiti obredu.

3. Vedeževanje in prerokovanje

Prerokovanje Grkov

Grški jasnovidci naj bi znali brati božja znamenja, ki naj bi jih pošiljali bogovi v različnih oblikah ali pa pomen nebeških znamenj iz določenih dogodkov (oglašanje ptičev ali ptičjega obnašanja, letenje ptic...). Hieroskopija- prerokovali so iz drobovja žrtvovane živali. Ta magija izvira z daljnega vzhoda. V Grčiji se je razvila v helenskem obdobju.

DELFI

Po najpomembnejše prerokbe ali po nasvete iz osebnih ali uradnih razlogov so se Grki zatekali v glavno preročišče v Delfih (svetišče boga Apolona).

Ob svetišču je bila v Zemlji razpoka, kjer je na trinožniku sedela svečenica Pitija. Zaradi pare, ki se je dvigala iz razpoke, je bila Pitija omamljena in je govorila nepovezane stavke. Dobila naj bi navdih od bogov in je v transu dajala odgovore, ki so jih svečeniki nato razlagali prosilcem. Njene prerokbe so bile zelo dvomne. Če se prerokbe niso izpolnile, so za to krivili napačno razlago sporočila.

ZGODBA

Leta 480 ko so bile Atene v nevarnosti se je Temistokles obrnil po nasvet v Delfe. Svečenica Pitija mu je svetovala naj se branijo za lesenimi zidovi in evakuirajo Atene. Njen nasvet so si razlagali kot obrambo z ladjami. Res so premagali Perzijce pri Salamini z brodovjem približno 180 ladij.

4. Svetišča

SVETIŠČA

Svetišča so nastajala na krajih, ki si ga je prilastilo božanstvo s kakšnim znamenjem ali prikazovanjem, ki so jih ljudje ubogali. To so kraji namenjeni nekemu kultu enega ali več božanstvom. Preprosta svetišča so obsegala terenos (posvečen prostor, običajno ograjen) in oltar za žrtvovanje. Ni bilo nujno, da so v bližini templjev. V posvečeni ogradi na odprtem so bogovom puščali različna darila

TEMPLJI

Tempelj je nastal po volji ljudi, ki so sklenili da bodo, kakšno ozemlje oddelili od okoliških in tako dobili temenos, kjer bodo urejali kraje za čaščenje kakšnega boga in ga bodo dobili v last. Zgodnji templji, o katerih imamo dokaze, da so jih postavili od 10. do 8. stoletja pr. Kr., so imeli oblike koč ali bolj izdelanih bivališč, kmalu pa so dobili monumentalne razsežnosti, deloma tudi zato, ker so ljudje postopoma opuščali prvotno stavbarsko tehniko iz lesa in nežgane opeke in so začeli zidati samo iz kamna, take gradnje pa so bolj kvalitetne, ker so trdnejše in trajnejše.

GRŠKI STEBRI

Zgodovina grške tempeljske arhitekture je tekla v znamenju teh razlik, ki so bile povsem izrazite v tradicionalnem razlikovanju med dorskim in jonskim redom: prvi, ki se je razvil pretežno na Peloponezu, vendar so ga hitro sprejeli v preostalem delu celinske Grčije in na otokih najbližje njeni obali, spominja na legendarne Dorce, ki so prišli v Grčijo v helenskem srednjem veku; drugi, ki se je rodil v mestih na anatolski obali in vzhodnih egejskih otokih, spominja na jonce, ki so se umaknili na ta ozemlja pod pritiskom Dorcev. Starejši dorski slog se je razvil v prvi polovici 7. stoletja pr. nš. št. z zelo zanimivimi tehničnimi in tehnološkimi značilnostmi.

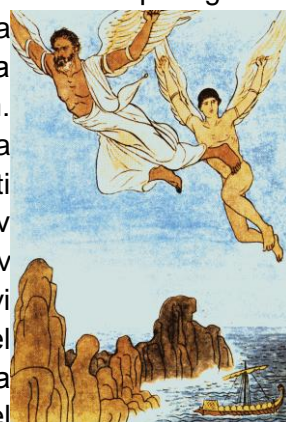
Še več vrst stebrov:

- Dorski stebri
- Jonski stebri
- Korinski stebri

5. Nekaj zgodb o...

Dedal in Ikar

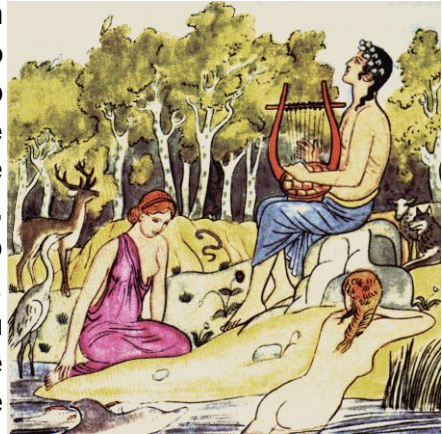
Nekdaj v Atenah in v vsej Grčiji ni bilo večjega umetnika, kot je bil Dedal. Bil je stavbenik in kipar in čudovito je znal obdelovati kovino in les. Kdorkoli je videl njegove stvaritve, se je spraševal, ali jih je ustvarila človeška ali božja roka. Dedal je imel mnogo učencev, toda najbolj nadarjen med njimi je bil njegov nečak Talos. Še kot otrok je iznašel mnogo novih pripomočkov za ustvarjanje in odlična so bila tudi njegova dela. Dedal se je zbal, da ga bo deček zasenčil, zato ga je nekega večera zvalil na atenski grad in ga v temnem mraku pahnil z okopov. Potem je šel pod obzidje, da bi dečka pokopal in tako izbrisal sledi svojega zločina. Vendar je zaman iskal truplo. Boginja modrosti in umetnosti Atena je namreč, ker je imela fanta rada zaradi njegove bistrosti, prestregla Talosov padec in ga spremenila v ptico. Dedalov zločin pa ni ostal skrit. Neki človek je namreč videl vse, kar se je zgodilo in je izdal morilca. Dedal je vedel, da ne more uiti kazni, zato je skupaj s sinom Ikarom pobegnil na otok Kreto. Kretski kralj Minos je z veseljem sprejel slavnega umetnika v svoji palači. Že dolgo je iskal umetnika, ki bi mu sezidal ječo za Minotavra, pošast z bikovo glavo in velikanskim človeškim telesom. Dedal si je izmislil zanj nenavadno stavbo - labirint. Kralj ga je za njegovo stvaritev bogato nagradil, vendar pa mu ni dovolil zapustiti otoka. Dedalu pa se je tožilo po domu. Kadar je zrl čez široko morje v daljavo, je upal, da se bo na valovih prikazala ladja ki ga bo odpeljala v domovino. Namesto ladij pa je videl le morje, skale in jate ptic. Podnevi in ponoči je mislil na ptice, misel nanje ga je obsedla, da ni mogel spati. Risal je njihova krila, opazoval njihov let in se začel pripravljati na beg. Iz perja in voska je izdelal krila zase in za sina Ikaru. Ko je prišel dan pobega, sta si oče in sin pritrdila krila in poletela proti oblakom. Dedal je Ikaru učil, kako naj uporablja krila. Svaril je sina, naj ne leti previsoko, sicer bo sonce raztopilo vosek in ožgalo perje. Nekaj časa sta tako letela, Dedal je ves čas skrbno nadziral sina, če uboga njegova navodila. Ko je videl, da sin lepo in pravilno leti, se je pogreznil v razmišljanje o tako zelo pogrešani domovini. Ikar pa je to izkoristil in se povzpel visoko, previsoko. Sonce je raztopilo vosek ter ožgalo krila in Ikar je s strašnim krikom strmoglavil v morje. Potrtil Dedal, ki je slišal le še krik, se je spustil na najbližji otoček in sedel na obalo. Tako je obupan preždel ves dan, zvečer pa je morje naplavilo Ikarovo truplo. Dedal je potem odletel na Sicilijo, kjer je ustvaril še mnogo čudovitih del. Otok, na katerem je pokopan Dedalov sin, s svojim imenom spominja na Ikarovo usodo. Imenuje se Icaria.

Orfej in Evridika

V grški deželi Trakiji je pred davnimi leti živel sloviti pevec Orfej. Igral je na liro in ob tem je znal tako lepo peti, da je očaral vse in vsakogar. Ptice so obmolknile, da bi poslušale njegove pesmi, živali so zapuščale gozdove in mu sledile. Tudi reke so se očarane ustavljale ob njegovih spevih. Ljudje so ga poslušali in ob njegovih pesmih so pozabili na vsakdanje skrbi in se predali čudežni glasbi. Še bogovi so prihajali v kraje in na gostije, kjer je pel Orfej. Tudi vodne vile Najade so se dvignile iz valov, kakor hitro so zaslišale njegov spev. Orfej se je zaljubil v eno izmed njih in se z njo poročil. Ime ji je bilo Evridika. Vendar sta le kratek čas

srečno živela skupaj, potem pa je Evridiko po nesrečnem naključju pičila kača in je umrla. Orfej je pokopal ljubljeno ženo, potem pa je obupan brezciljno blodil okrog. Ljudje so ob njegovih pesmih jokali, divje zveri so zdihovale in narava je sočustvovala z njim. Čas ni mogel potolažiti njegove bolečine in zato se je odločil, da pojde v podzemeljsko kraljestvo, kamor odhajajo duše umrlih in kjer vlada bog Had z ženo Perzefono. Hotel ju je preprositi, da bi mu vrnila Evridiko. Pojoč žalostne pesmi, se je odpravil na pot in drevesa so mu z vejami kazala pravo smer. Pred njegovo žalostno pesmijo je omolknil celo grozoviti in krvoločni Cerber, triglavi pes, ki je čuval vhod v podzemlje in ga spustil mimo. Njegova pesem je

omehčala starca Harona, ki je s čolnom prevažal sive sence preko podzemeljske reke Stiks v podzemlje. Tudi on se ga je usmilil in tako je Orfej prispel v kraljestvo mrtvih. Našel je vladarja podzemlja in njegova pesem je omehčala tudi njiju. Perzefona in Had sta mu sklenila vrniti Evridiko, vendar sta mu zabičala, da se na poti iz podzemlja na površje ne sme pod nobenim pogojem obrniti in pogledati nazaj. Orfej se je ves srečen odpravil nazaj v svet živih. Toda sredi poti se je zavedel, da ne sliši Evridikinih korakov. Blazen od skrbi, da se ji ni kaj pripetilo, je pozabil navodila vladarjev podzemlja in se je obrnil. Zadnja stvar, ki jo je videl, je bil v daljavi izginjajoči Evridikin obraz. Orfej jo je še drugič izgubil in tokrat dokončno. Nesrečni pevec se je vrnil na svet in žalosten blodil po deželi. Njegove pesmi so bile neskončno žalostne. Prav tedaj pa je po deželi pohajkoval trop bakhantk, častilk Bakha, boga vina in objestnega veselja. Orfejeva žalostna pesem jih je razjezila in začele so ga obmetavati s kamenjem. Dokler je bila njegova pesem glasnejša od vpitja napol pijanih žensk, so kamni padali pred pevcem na tla, ker jih je ustavil otožni spev. Potem je vpitje preglasilo pesem in Orfej se je smrtno zadet zgrudil. Ves svet je žaloval, ko je izvedel za Orfejevo smrt, nesrečni pevec pa je bil naposled združen z ljubljeno Evridiko. Bog Bakh je kaznoval zločin. Noge morilskih žensk je spremenil v korenine, njihova telesa v debla, roke pa v veje, ki jih nenehno stresa vihar. Orfejevo truplo so pokopale Muze, boginje umetnosti in modrosti. Orfejeva glava, ki so jo podivjane bakhantke odtrgale in vrgle v vodo, pa je skupaj z liro priplavala prav do otoka Lesbos. Od takrat še ptiči na tem otoku pojejo lepše kot drugod in tam so se rodili slavni pevci. Tam se je rodila najslavnejša grška pesnica Sapfo.

6. Zaključek

Iskreno se vam zahvaljujem za vaše potrpljenje in zaupanje!

- Za seminarsko nalogo sem težko našel bistvene podatke, saj elektronski viri niso bili dovolj jasni in si nisem mogel veliko pomagati z njimi.
- Presenetilo me je kaj vse so že poznali stari Grki in tudi tisto kar se je z njimi ohranilo vse do zdaj.
- S seminarsko nalogo sem zadovoljen in upam, da je bila všeč tudi vam.

7.Viri in literatura:

Viri:

- Internet:
Wikipedija
Forumi
- Moja prva knjiga o Grkih

Izjava

Izjavljam, da sem seminarsko nalogo izdelal samostojno. Uporabil sem pisne in elektronske vire, ki so zgoraj pisno navedeni.

Priredil in napisal: Klemen Komel 8.b

Podpis učenca: